Dziewulski Marc.

Sekretarz

SEKRETARZ
Wielkiey Koronney DUCHA Przenayświętszego PIECZĘCI,

to iest:

KAPŁAN, Sekret Spowiedniczy życiem pieczętuiący, Wielki Męczennik CHRYSTUSOW, y Cudotworcá, PATRON miánowićie od Niesławy,

B. IAN NEPOMUCEN,

w Kośćiele S. WOYCIECHA w Rynku Krákowskim, *Roku 1625. Dniá 16. Májá, przy swoiey Uroczystośći, Kazániem* REPREZENTOWANY,

á potym

IASNIE WIELMOZNEMU *IEGOMOSCI PANU,*

IANOWI THOMASZOWI
z *RACIBORSKA*
MORSTINOWI,

STAROSCIE SIERADZKIEMU, &c. DEDYKOWANY,

Przez X. MARCELLA DZIEWULSKIEGO.
S. Th. Doktorá, niektorych Swiat y Niedziel Zamkowego, á w Kośćiele S. O. FRANCISZKA *Ordynáryuszá Káznodźieię,*
Ord: Min: S. F. Conventualium.

W KRAKOWIE,
w Drukárni Dźiedźicow Fránćiszká Cezárego, J. K. Mośći, y J. O. X. J. M. Biskupá Krákowskiego, Xiążęćiá Siewierskiego, y Przesł: Akádemiey Krák: Ordynáryinego Typografá.
Roku Pánskiego 1726.

Fria Wladislai Mosc...

Ná Herbowny Kleynot
JASNIE WIELMOZNEGO I. M. P.
STAROSTY SIERADZKIEGO.

I.

Ten XIEZYC słońcu rowna swymi splendorámi:
  Z pobożności kieruiac ku Niebu Rogámi.
Ná nowiu świezey záwsze do cnych dzieł ochoty,
  W pełni oraz zostaie staropolskiey cnoty.

II.

GWIAZDA o sześciu Rogách, Polsce známionuie,
  Ze iey to delikátno ten XIEZYC portuie
Kleynot wiary prawdźiwey, praw, y swobod cáłość,
  Zaszczyt honoru, sławy, y fortuny trwáłość,

III.

Nád dość śliczne kolory ná Pawim Ogonie
  Slicznieysze godnych ludźi zasługi w Koronie:
Ktorymi MORSTINOWSKI LELIWA upstrzony
  Rospośćiera zysk ozdob krwáwo zarobiony.

IV.

Godne oká *objectum* ten XIEZYC Orlego;
  Wielki zgołá Luminarz Grodu Sierádzkiego:
Pod ktorym będźie *Themis* dość miáłá widoku,
  Zá GWIAZDA przewodniczka fortunnego kroku.

V.

Przed Bogiem y przed ludźmi wzrost XIEZYCA spory
  W cnoty, w zasługi; słusznie, że rośnie w honory,
GWIAZDA męstwem, mądrośćia, Oyczyzny miłośćia,
  Toć godna prerogátyw iáśnieie świátłośćia.

VI.

Męczeńska NEPOMUCEN gdy zyskał Koronę,
  Zaraz świátłá Niebieskie znáczyły mu onę;
Gdy Pátron od Niesławy w Polskie przybył Kráie,
  Splendor mu LELIWITY Korona się staie.

IASNIE WIELMOZNY MOSCI PANIE STAROSTO,

Pánie y Dobrodźieiu Moy.

Czkolwiek rzadka táka w Páńskiey Oſobie Modeſtya Twoiá żadnych pánegirykow nie tylko nie pretenduie, ále też omnem gloriam ſæculi ingenuè averſatur & abhorret, przećię ia iednák pod Wielkie Imię Twoie poważam ſię gárnać z Wielkim Imieniem Wielkiego Pátroná B. IANA NEPOMVCENA: ażebyś, ieżeli nie Twoię, ktora aſpernaris, przynamniey lego iáka táka odemnie raczył ákceptowáć pochwałę, pokornie o to ſupplikuię: Iáśnie Wielmożny Mći Dobrodźieiu. Nie wzgárdźiſz Cognominem tuum, Præcurſorem Káphnow do oſoblíwego zá Sekret Spowiedniczy Męczeńſtwa, eximium Pænitentiæ Præconem, przećiwko wyſtępkom ogniſto pioruniacego, iuż nie w Iordanie chrzcacego, ále w Moldáwie, przy dostoieńſtwie Sákrámentálney Spowiedźi, życie ſwoie łożacego IANA wdźięcznie przyimieſz, iáko IOANNES verè Gratioſus; Sekretarzá DVCHA Przenayś: Opiekuná ſławy ludzkiey uprzeymym do śiebie przytuliſz áfektem, iák niegdy P. IEZVS ſwoiego do pierśi Kochánká przytulił. Iáko THOMAS, quod interpretatur, Abyſſus, portowáć będźieſz honor tego, ktory ſię zwierzonego ſobie ſumnienia Penitenłki ſwoiey ſtał przepáśćia; y pozwoliſz, że ingentia Iáśnie Wielmożnego Domu twego Sidera záſzcycáć będa in lucem publicam wychodzace, lubo conſcium tenuitatis opuſculum, in laudem tego, ktorego pretioſa mors Niebieſkiemi záiáśniáłá świátłámi, ná znák, że ten Męczennik Chryſtuſow zaſłużył ſobie, áżeby iák ná Niebie, ták y ná źiemi iaśnieiac, nie tylko Oyczyſty kray, ále też y cáły Chrześćiáńſki świát, præclarîs meritîs, gloriosis miraculîs oświecał; áżeby in periculo famæ zoſtáiacych, protekcya ſwoia, iáko Nubes lucida, od wſzelkiey konfuzyi y ſromoty okrywał

 wał

wał y bronił; ażeby, iáko wielki Luminarz, uciekáiącym się do śiebie, wszelákie niebespieczeństw burze, tenebras palpabiles *utrapienia y nieszczęśliwośći, promieniámi z sług y przyczyny swoiey rozganiał; ażeby káżdemu z klientow swoich zbáwiennym* ad omne bonum, *y do wiekuistey świátłośći był Prodromem. Pozwolisz, że* in lumine tuo *stárożytney, wielkich świáteł koniunkcyą ozdobney Párentele,* videbimus lumen *iáśnieyszey nád słońce świátobliwośći Męża. Kiedy się S. Thomasz* de Aqvino, *S. Ambroży Senenczyk, y S. Iákub* de Mevania, *známienite poczym Zakonu Káznodźieyskiego Ozdoby, iednego dniá národźili, nád Mewánia miástem pokazáły się trzy Xiężyce Herbownemu* Leliwie *podobne, á w káżdym z nich Dominikan.* Dan: 12. *Obiáwił BOG Prorokowi swemu: że* Qui ad justitiam erudiunt multos, fulgebunt sicut Stellæ in perpetuas æternitates. 1. Cor: 15. *Pisze Apostoł: że* sicut Stella à stella differt in claritate, sic & resurrectio mortuorum. *Toć według tego Pismá, Wielki Męczennik Chrystusow, ktory nauką y przykłádem, wielu zbáwiennie oświećił, B. IAN NEPOMVCEN, iest to iásna bárdzo Gwiazdá, szczęśliwy práwowiernym Chrześćiánom, wszytkim rátunku iego potrzebuiącym áspekt: czy mu nie pięknie w Herbownym* Xiężycu *twoim Polskiemu prezentowáć się świátu? Ten wierny Sługá Boski, ktory:* Quasi Stella Matutina, & quasi Luna plena in diebus suis lucet. (Ecl: 50.) *czy nie dosyć godna w Rodowitym Kleynoćie twoim będźie miał appárencyą? czy nie z honorem* Fulgentior astrîs spectabitur, *gdźie* par Domus est Cælo: (Mart: l. 8.) Nec sine luce Genus? (Stat: L. 5. Sylv.) *Dom Stárożytny, iedna z* Tarnowskimi, Pileckimi, Iárosławskimi, *y innymi zeszłymi á godnymi Fámiliámi z Dźiádow y Prádźiádow idący Linia: z dawná á wielce Oyczyznie zásłużony: iák o tym Iana Albráchtá, y Zygmuntá I. znáć dáia* Diplomata. *Dom ktory* tàm in Toga, quàm in Sago *po dźiś dźień* non cessat benè mereri de Rep: *y wielkich tálentow splendorámi, y dźieł heroicznych pożytecznymi náder influencyámi cáły narod zdobi y utwierdza, czego y świeższych wiekow, y nunieyszych czásow,* insigni virtute parta *dokumentem sa* Ornamenta, *ktore* plùs venerari, quàm pro dignitate laudare licet. Prudentiâ & fortitudine præstantes Viros, Sectatores bonorum operum, boni publici amatores, Patres Patriæ, *głową, ięzykiem, y ręką* pro Lege, Rege, & Grege *szczerze prácuiących* MORSTINOW merita, *niebieskie y ziemskie komprobuią* præmia. *Iáśnieie* præclara, illustri de funere, Virtus *ś. p.* Stánisłáwá MORSTINA *Woiewody Sendomirskiego, że dom erzył dźieł swoich heroicznych do státeczney sławy. Nie wspominam dwoch Wendenskich Woiewodow, ktorych cnotá, byłá to Wendá ná serce káżdego godnych ludzi ástymatorá. Nie wspominam* ANDRZEIA *Podskárbiego W. K. ktorego Páńskie áttrybutá zá niemáły skarb stánęły. Nie dawno* inter fatales Cupressus *od oczu nászych ukryty* Fráncíszek MORSTIN *Kásztelan Rádomski,* magnarum qualitatum Vir, *iákichby wielu rádá Oyczyzná miáłá. Kto uważy* posthumam

mam gloriam Łowczego *Koronnego*: *rzec może*, *iż to był ná ukontentowánie BOGA y ludźi*, in aſſequendis virtutibus Vir Venator. Włádysław MORSTIN *Stároſtá Kowalſki*, *Mąż w głowie y w ſercu władzy ſławney*. N. MORSTIN *Stároſtá* Filipowski, *Oyczyznie*, *Domowi y ſobie chwalebne wyrobił imię*. N. MORSTIN *Podkonuſzy W. X. L.* *ktorego cnotá wyſokie záſłużyłá godnośći*. *Nieodrodny*, *od Przodkow ſwoich ow tákże Wielkiego Podſkárbiego Syn naypierwſzy Felt Márſzałek Woyſk Fráncuſkich*, *pokazał świátu*, *że* innata virtus MORSTINOW patriis non circumſcribitur finibûs. *Coż rzekę o godnym Oycá Twoiego*, *I.W. Dobrodźieiu*, *Progenitorze*, *á Dźiádu Twoim* Micháłę Wáleryánie MORSTINIE *Káſztelánie Zawichoſkim?* *rzekę*, *co iego* promeruit *cnotá*; *że* Michael: Quis ut DEVS! *zá honor Boſki*, *y żyćie ſwoie dáć gotow*; *życzył* Wáleryan *y prokurował Oyczyznie* valere benè. *Oćiec Twoy*, cujus memoria in benedictione eſt, *Stániſław* MORSTIN *Chorąży Sendomirſki*, *Rotmiſtrz Woyſk I.K.M.* Animi heroica magnitudine, & morum comitate decorus: ornatus militaribûs trophæis, ac virtutum ſplendoribûs, ſempiternam ſui memoriam poſteris reliquit. *A nie wzruſzáiąc* tàm ſacræ Venuſtatis, quàm recenter elapſi temporis Monumenta *z mądrośći*, *męſtwá y pobożnośći w nieśmiertelney pámięći wiekuiacych MORSTINOW*: *dosyć mi* ſimiles Proavis Nepotes, æmulos gloriæ Majorûm, debita cum veneratione *wymienić*: *ktorzy* eximiis dotibûs, & operibûs *honor Iáśnie Wielmożnego Domu* conſervant, & adaugent. *Iáśnie Wielmożny I. M. P.* Iákub MORSTIN *Woiewodá Sendomirſki*, Inæſtimabiles Qualitates & Virtutes *iego*, ac innumera merita *niepodobná iednym wyráźić peryodem*: *iáko* ætatis florem Palladi, Iuventutem Bellonæ *y dálſze látá* ritè conſecravit *godny Rothmiſtrz*, Magniq; ipſe agminis inſtar; *godny Senator*, ad ſalutem Patriæ totus intentus. *Iáśnie Wielmożny I. M. P.* Antoni MORSTIN *Woiewodá Inflántſki*, Ingenij claritate, conſilij rectitudine, magnanimitate, in DEVM pietate, in Patriam ſtudioſitate, in Sacerdotes & Religioſos obſervantia & liberalitate, in proximos charitate inſignis. *I. W. I. M. P.* Andrzey MORSTIN, *Káſztelan Biecki*, *Páńſkich y oraz Chrześćiáńſkich cnot pełen*, *przećiwko BOGV*, *Oyczyznie*, *bliźniemu* amorem ſpirat, *niewyſławionych przymiotow y oraz niewymowney modeſtyi Pan*. *Vważáiąc inne I. Wielmożne Domu Twego Ozdoby*, *rzec muſzę*, *że wſzyſcy* Magna Gentis & Patriæ Lumina; Stephan MORSTIN, *Stároſtá Duninowſki* Virtutis amore, meritis in Patriam, nemini ſecundus. Káźimierz MORSTIN, *Kánonik Krákowſki &c.* Bonorum animi, & morum elegantiâ *Herbownym* Peraugusti Capituli *Koronom dodáie ornámentu*. Stephan *drugi* MORSTIN, *Káſztelánic Rádomſki*, *Stároſtá Kowálſki*, ad ſummas civiles & bellicas virtutes natus. *Lecz ieſteś mi* pro omnibus unus *Iáśnie Wielmożny Dobrodźieiu*, morûm ac virtutûm *Antenatow twoich* vera imago: *iáko w zwierćiedle*, *wydáie ſię w Tobie wrodzona MORSTINOM chwalebność*;

)b(cze-

czegobym z własnych á zacnych áttrybutow y postępkow twoich dowiodł, gdybym się in offensionem, *wszelkich pochwał wzdrygáiacey się modestyi twoiey*, impingere *nie obawiał, wiedząc, że wolisz* laudabilia agere, quàm laudari. *Reflektuiac się* super inclyta *Máćierzystey Prozápij twoiey* Decora, *mogę to słusznie przyznáć, że* clarum Avîs Atavisq; Genus tuum, geminata luce coruscat. *Iáśnie Wielmożna I. M. P. Kátárzyná teráźnieysza OSSOLINSKA, Kásztelánowa Záwichostska, á przedtym MORSTINOWA, Chorążyna Sendomirska, Mátká twoiá, niepospolitych kwálitet y cnot Mátronálnych Páni, pięknego rozumu, státecznego umysłu, pobożnego duchá, nienágánnego żyćia Heroiná*: Mulier virtutis. (Rut: 3.) *Herbowna Oycá swoiego, á Dźiádá twego* Nikodemá ZABOKLICKIEGO, *Woiewody Podolskiego* Kolumnę *własnymi, á náder chwalebnymi bogáto przystroiłá przymiotámi y uczynkámi. Wydátny dosyć sławnie ognistego* LANCKORONSKICH *Bábki twoiey* Płomieńczyká, *z Prześwietnym* Leliwą, *nie tylko Sármáckie Polá, ále też y obce kráie oświecáiacy* fulgor, *ten z śiebie wydáie pożytek: że miłośćią Wiáry S. y dobrá pospolitego pałáiac, Boskich y Oyczyzny nieprzyiaćioł* ardente spiritu & zelo *párzy y pali: cáła Koronę Polska ogrzewa, obiáśnia y zdobi. Iáko stárożytnośćią, ták y wielkich dźił zászczytem ozdobny, BOGV y Oyczyznie zásłużonych* SKOTNICKICH, *drugiey Bábki twoiey* BOGORYA, *ktorego splendor, w głowie y w sercu nieprzyiaćioł przyłamánych* Strzał Groty *pokázuia, że cáłość Oyczyzny* SKOTNICCY *dźielna ręka zdawná utrzymuia: Paw reprezentuie, że* Hæc Præclarissima Domus *cnot, zasług, honorow, y fortun* circumdata varietate, *z oboiey płći chwalebnych przymiotow y czynow, pięknego cáłey Polsce dodáie lustru. Nie wyliczáiac innych wielu blisko do Ciebie należacych* Magnalia, incomparabiles virtutes & ingentia merita, *bo mi ich ná iedney kárćie pomieśćić nie podobna*; non tàm elogiô, quàm obsequiô veneror *Herbownego Márszowi y IEZVSOWI zásłużonego* WYZYCKICH KAWALERA, *niebieskim oczom wdźięcznie przyiemny, źiemskim nieprzyiaćioł y niewiernych dobrze pámiętny, piekielnym stráśny KRZYZ, ktorym się I. W. I. X.* Mikołay Gherald WYZYCKI, *Dźiekan Káthedrálny Krákowski, Cioteczny Brát Twoy pieczętuie*, Vir mentis & virtutis ingentis, *wielkiey mądrośći y eloquencyi Polski Chryzostom, ktorego ták wysokich tálentow pierwsze* in Ecclesia & Regno *z rádośćia wygladáia honory. W Páńskiey Osobie lego pokazał BOG*: Cursum ætatis non expectandum in festinatione virtutis. (Nazian: Paneg: ad Constantin.) *Nie stánie mnie ná godne opisánie káżdego z osobná Domu* ad cumulum gloriæ aviti Generis tui pertinentium: KALINOWSKICH, OBORSKICH, DEMBINSKICH, ROZWADOWSKICH, GNIEWOSZOW, POTOCKICH, XIAZAT CZARTORYISKICH, LVBOMIRSKICH, SIENIAWSKICH, TARŁOW, IORDANOW, SZEMBEKOW, SZANIAWSKICH, BYLINSKICH, MYSZKOWSKICH, ŁVBIENSKICH, ROSCISZEWSKICH, MOSKO-

RZE-

RZEWSKICH, *y innych bárdzo wielu, ktorych ſplendory w prześliczna z Prześwitnym* LELIWA, *ná ozdobę y dobro Korony Polſkiey wchodzá konſtellácya. Dośyć mi ná tym: że o Iáśnie Wielmożnym á ſtárożytnym MORSTINOW Domu rzec mogę, co* Caſsiodorus (l. 3. epiſt: 6. de Deciorum Stemmate) *nápiſał: że* Tot annis continuis ſimul ſplendet claritate virtutis, & quamvis rara ſit gloria, non agnoſcitur in tàm longo tempore variata; ſæculis ſuis producit nobilis vena primarios, neſcit inde aliquid naſci mediocre; tot probati, quot geniti, & quod difficilè provenit, electa frequentia. *Iáko to z ćiebie iednego świát miárkowáć może: że áczkolwiek ieſteś* Laudationis amore totalitèr vacuus, *y godność twoię w głębokiey ukrywaſz ſubmiſsyi; zátáić iednák tego, choćbyś rad, nie potráfiſz, że w tobie* quotidiè laudanda adoleſcunt (Ennod:) *lepiey rzekę, że* matura virtus *w kwiećie lat twoich, bárdzo pięknym wrodzoney twoiey do wſzelkiego dobrego inklinácyi y ápplikácyi wydáie ſię owocem. Lubo ſtoſuiac ſię* ad mentem *modeſtyi twoiey, nie wſpominam* intaminatos vitæ & morum honores, *ktorymi* effulges; *nie wſpominam* amorem erga DEVM, devotionem erga Beatiſsimam Virginem & Sanctos, *y owego, ktory ieſt nieposlednim przeznáczonych do Niebá znákiem, w ſłuchániu Słowá Bożego, ktory maſz, guſtu; nie wſpominam rzadko widźiáney tákiey Synowſkiey* erga Progenitores *miłośći: że ś. p. Dobrodźieiá twego w nieśmiertelnym chowáiac áfekćie,* omni poſsibili modo *ápplikuieſz ſię* ad ſuffragandum *duſzy iego: Iáśnie Wielmożna I. Mć Dobrodźiykę Mátkę twoię ſzczerym ſercem kochaſz, y czćiſz* omnigeno cultu: *zá co ćię BOG oſobliwie będźie błogoſłáwił,* & longævum ſuper terram, in abundantia *łaſk ſwoich, w obfitośći honorow, fortun, y poćiech konſerwowáć ćię będźie; lubo nie wſpominam inſzych cnot twoich, ktorymi ſobie BOGA y ludźi dewinkuieſz: przećię* Virtus latere neſcia, *iáko Luminarz wielki, iáśnieie choć go głebokim przemina milczeniem. Widźi káżdy wrodzona twoię ku dobru poſpolitemu propenſya: że* Hoc unicum intendis, ut quàmmaximè poſsis prodeſſe Patriæ, defendere Rempublicam, tueri cives &c. *tá ieſt naturá twoiá ſtáráć ſię o to, áżebyś był* DEO charus, omnibus proficuus, nemini moleſtus; *ten twoy wſpániáły umyſł, to páńſkie twoie* deſiderium, *żebyś, iáko Sierádzki Stároſtá, śiłámi wſzytkimi rádźił iák naylepiey, y ſtárał ſię o to, co tylko bydź może z chwała Bożą, z honorem Domu, z pożytkiem cáłego Kroleſtwá:* Verâ virtute præditus, nihil ſpectas, niſi ut proſis. *Z Herbownego Kleynotu twego Polſkim Kráiom ten mogę formowáć prognoſtyk: że* Lux Lunæ (tuæ) erit ſicut lux Solis: (Iſ. 30.) *kiedy* impigro conatu *wyrabiáć będźieſz, áżeby ſię noc zámieſzánia, y trudnośći, niedoſtátku, y przećiwnośći, w dźień iáſny zupełnego pokoiu, w dźień pełny fortunnych ſplendorow y ſzczęśliwośći obroćiłá:* Et nox ſicut dies illuminabitur. (Pſ. 138.) *Rzec mogę: że* Creſcens XIĘZYCA *twoiego, ieſt to* boni ominis *Oyczyznie* Accreſcens: *ſzczera cnota iáśnieiaca* GWIAZDA, *Iowiſzowi godnośćiá*

śćia y oraz łáſkáwośćia, Sáturnowi dźielnośćia, Márſowi męſtwem, inſzym Plánetom inſzymi godnymi áttrybutámi podobna., gdy in domo honorum ſtánie, ſtánie ſię, że w Polſce, nie tylko iák ná Niebie, ále też niemal iáko w Niebie, ták pięknie y dobrze będźie. Nie dármo., z ſzczegulney ſámego BOGA dyſpozycyi, to, lubo niegodne, pierwſze iednák w Kráiu y ięzyku Polſkim, Kazanie, nie pod inſzą tylko pod twoię wćiſnęło ſię protekcya: żę Pochwała, áczkolwiek bárdzo podła, nie podłego iednák, lecz Wielkiego Sługi y Męczennika Chryſtuſowego, B. IANA NEPOMVCENA de ſub Prelo prodit, nie pod innym, tylko pod twoim Wielkim Imieniem I. W. Dobrodźieiu: z tad ia inferuię: że Ty wielki honor záwſze czynić będźieſz Koronie Polſkiey; dobijáć ſię y bronić iey ſławy będźieſz, gdy ſię ták zdarzyło, mieć z Ciebie Pátroná honorowi tego, ktory ieſt Pátronem od Nieſławy. Gdy Sekretarz Wielkiey Koronney DVCHA Przenay: Pieczęći ſub auſpicijs tuis przed oczy ludzkie wychodźi, znák dobry, żeć BOG ad utilitatem publicam, oſtendet ſecreta ſapientiæ ſuæ; żeć da y dopomoże, iż nowa iáka ſzczęśliwość y chwałá Oyczyzny, in ſecreto dyſpozycyi iego Boſkiey zgotowána, wynidźie zá czáſem ſtudio & labore tuo ſigillata. Gdy Wielkiego Cudotworce ex ſe ſat tenue elogium, de tuis ſplendoribus ſzácunku y ozdoby nábywa: z tad miárkuię, że z Toba Ianie Manus Domini erit, & in cunctis Regni periculis antiqua brachij ſui renovabit miracula: że przez Ciebie ná obronę Wiáry S. y cáłey Rzeczyp: operabitur Admiranda. Gdy ten, ktorego ſzczęśliwemu národzeniu y świętey śmierći niebieſkie áſyſtowáły świátłá, in luce Herbownego LELIWY twego in lucem wychodźi: z tad wnoſzę: że BOG zá przyczyna iego, y Ciebie w Oyczyznie godnego iey Syná, y w Tobie Oyczne faciet ſplendeſcere. Ze ten, ktory honorem æquiparatum vitæ, gdy grzechy Penitenki ſwoiey ná ſpowiedźi wyznáne, żyćiem ſwoim záſtapił: zaſługámi niezmázánego żywotá y Męczenſkiey śmierći zaſtępca będźie y konſerwátorem incolumitatis tuæ; czegoć ia uprzeymie życzę: z iák naywiękſzym łaſk Boſkich, honorow, fortun y poćiech inkrementem. Zyczę cáłemu Iáśnie Wielmożnemu Domowi twemu:

Donec Stella micat, curritq; per æthera luna,
MORSTINI maneant inclyta ſigna Domûs.

Ten, ktorego Błogoſłáwione Ciáło gdy grześć miáno, w owym mieyſcu ſkarb wykopáno: ſwoim nieſkáźitelnym ięzykiem niech ći u BOGA uproſi honorow, fortun, á potym ſzczęśliwośći wieczney thesaurum indeficientem. Zyczę ſerdecznie.

Jáśnie Wielmożnego W. M. M. Páná
y Dobrodźieiá

Sługá y niegodny Bogomodlcá.

X. M. D. F.

Servus Domini, *Deut: 34.* à Secreto. 2. *Reg: 23.*
Sługá Páński *od Sekretu.*

NIe prosta u P. BOGA służbá, lecz honor nád wszytkie cáłego świátá urzędy y dygnitárstwá wyszszy. AA. S. Ambroży pisząc ná owę Ewángelia, gdźie wdowá Anná o P. IEZVSIE prorokowáłá, mowi: *Vides uberem in omnes gratiam generationem Domini diffusam. Prophetaverat Simeon, prophetaverat copulata conjugio, prophetaverat Virgo; debuit, etiam Vidua prophetare, nè qua aut professio deesset, aut sexus:* Podźielił BOG wszytkich, y Symeoná stáruszká, y Mężátkę Elżbietę, y Pánnę Mátkę swoię, y wdowę też Annę Prorocką uczćił prerogátywą. O czym *Didacus Stella* ták mowi: *Magno solatio, & singulari voluptati id esse potest omnibus, qui in illa regia DEI serviunt, in qua omnes possunt splendescere, omnesq; statu & dignitate augescere: Cieszyć się niezmiernie z tąd mogą, ktorzykolwiek ná dworze tego Páná służą, że wszyscy w wielkie splendory, w wysokie uróść mogą preeminencye.* Y iuż tym sámym uróśli, że sługámi Boskimi zostáli. Mowi S. Bázyli Wielki: *Sufficit nobis ad omnem dignitatem, talis, ac tanti Domini servos appellari.* Philo Zydowin nápisał: *Servire DEO maxima est gloriatio, non modò libertate major, sed & divitiis, & principatu, & omnibus rebus, quas mortales miramur, pretiosior: Służyć BOGV naywiększy zaszczyt, nie tylko nád złota wolność, ále y nád bogáctwá, y nád pánowánie, y nád wszytkie, ktorym się ludźie dźiwuiemy, rzeczy kosztownieysza rzecz.* *Cassiodorus* mowił do BOGA: *Tibi o Domine, nobilius est servire, quàm mundi regna capessere: meritò, quandò ex servis filij, ex injustis justi, ex captivis reddimur absoluti: Tobie o Pánie, coś zacnieyszego iest służyć, niż źiemskie ośiadáć Máiestaty: ponieważ służąc tobie, z sług synámi, z niesprawiedliwych sprawiedliwymi, z niewolnikow stáiemy się wolnymi.* Y to rácya,

L. 2. in c. 2. Lu.

Orat: 20.

L. de Cherub.

A

że

że bydź sługą Boskim coś większego niżli bydź Krolem, bo krolestwo ziemskie ciężka niewola, honor doczesny, z ktorego dáć BOGV ráchunek, y o złe spráwowánie iego bydź karánym potrzebá; przesiąść się nie iednemu, gorzey niż z kobiercá ná rogoż, gdy z Thronu do piekłá; słudze Boskiemu áż miło, wziąć zapłátę wieczną, przesiąść się, lepiey niż z rogoży ná kobierzec, gdy z ziemie do Niebá, y bydź
Dan: 12. pánem ná wieki, *in perpetuas æternitates.* Deutor: 34. Mowi Literá S. *Mortuus est Moyses servus Domini: Vmárł Moyżesz sługá Boski.* Zwyczáynie práwie Historycy, gdy śmierć godnego człowieká opisuią, opisuią z chwałą, gdy zaraz tálentá, prace, dziełá heroiczne, zasługi iego wymieniáią; y sámo Pismo B. przyznáie, że spráwiedliwego nie bez pochwał
Provi 10. wspominác należy: *Memoria justi cum laudibus:* á árcygodnego, Mężá spráwiedliwośći, náder BOGV y ludźiom zásłużonego Moyżeszá sługą tylko Boskim przy śmierći iego tytułuie: *Mortuus est Moyses servus Domini.* Co uważáiac *Cornelius à Lapide,* mowi: *Hoc est elogium, & quasi titulus sepulchralis Moysis, qui reliquos omnes complectitur: Tá iest pochwałá, y ten iákoby napis nagrobkowy Moyżeszow, w ktorym się*
Corn: à Lapi in Deut: 34. *wszytkie insze pochwały zámykaia.* Sługá tedy Boski, iedno to iest, co Poseł Wielki Boski, co Zakonodawcá, Wodz, Prorok Páński. Kiedy ia uważam Wielkiego Solemnizántá dźiśieyszego, Męczenniká Chrystusowego, Pátroná od niesławy, B. IANA NEPOMVCENA, rzec mogę, że y to Moyżesz, co się tłumáczy: *Attractus:* Przyćiągniony ná niewinnych torturách; Moyżesz, bo z wody do Niebá, do chwały wiekuistey wźięty; *Servus Domini:* Sługá Boski, á tym sámym Dygnitarz: sługá nie prosty, lecz *à Secreto,* Sekretarz Wielkiey Koronney DVCHA Przenayświętszego Pieczęći, Kápłan, Sekrekt Spowiedniczy żyćiem swoim pieczętuiący: iáko dálszym reprezentowáć będę Kazániem. Ná część y chwałę Tego, co Ian został Sekretarzem iego. Ná wysławienie Tey,
L. 4. de laud: V. art: 10. ktorą S. Dyonizy Kárthuzyan názwał: *Secretaria Spiritûs S.* Niepokalánie poczętey záwsze Pánny MARYI.

OPowiedźiawszy w *Exordium* niepospolite Sługi Bożego prerogátywy; teraz, co to iest Sekretarz Wielkiey Koronney DVCHA Przenayśw: Pieczęći? uważyć proszę. AA. 2. *Reg:* 23. Piękne bárdzo Literá S. zálecenie dáie Bánáiaszowi, mężnego Káwálerá, dźiełámi heroicznemi wsławionego Ioiády synowi: że to był ieden ze trzech co nayodważnieyszych bohátyrow: *Nominatus inter tres robustissimos.*

WA-

Wylicza Pismo B. iego rycerskie ákcye, y przydáie: że go Krol Dawid swoim uczynił Sekretarzem: *Fecitq; eum sibi auricularium à secreto David.* Y toć niepośledni honor, kiedy go w známienitych zasługách ták zacnemu żołnierzowi dáno; honor, iákim się y w Polszce rożne oboiego stanu zászczycáią Osoby: owi, to Koronni, to I.K.Mći uprzywilegiowáni Sekretarze; urząd u sámego IEZVSA ná wyższe preeminencye stopień: że ten Pan, Vczniow swoich, nim senatorskiemi poczćił krzesłámi: *Sedebitis super sedes duodecim*: wprzod Matt 19.
ich swoimi porobił Sekretarzámi: *Quia quæcunq; audivit à Patre, nota fecit eis.* To godna uwagi, co Liran ná pomienione Pismá B. mieysce mowi: że Dawid Bánáiaszowi dał swoię Sekretárya: *Nam bonus Prælatus & Princeps figuratus per David, tales Secretarios & Consiliarios cum diligentia sibi quærit:* *Bo dobry Prálat y Monárchá, ktorego Dawid figuruie, tákich Sekretarzow y Konsyliarzow z pilnośćią sobie szuka y dobiera.* Joan: 15.
To to ná Sekretárya potrzebá Rycerzá? o y słusznego! Pytáia rożni, komu też naylepiey zwierzyć się sekretu? Niech kto chce, odpowiáda: że naywiększemu Szálbierzowi: bo choć wyda, wierzyć mu nie będą: *Semel mentienti centiès non creditur, licet vera narraverit.* Ah! nie będą wierzyli, ći ktorzy go znáią; ći ktorzy go nie wiedzą, uwierzą; miánowićie owi, ktorym miley słyszeć gdy kto co złego zrobi, niż gdy kto co dobrego. y między znáiącymi kłamcę, znaydźie się tákich wiele, ktorym ná popárćie swoiey przećiw komu złośći, nie nowiná y fałszerskiey záżyć powieśći, iák owemu sadowi niesprawiedliwemu przećiw IEZVSOWI: *Cùm multi falsi testes accessissent.* Niech kto chce mowi: że nie wádźi zwierzyć się káiece, nie tylko ięzyká, ále y oczu, y rąk nie máiącemu; nie powie, nie nápisze, ná migi nie zkaże, bo nie ma czym. Lecz, co pisze *Philostratus* że *Herodes Sophistá* podágrę y chirágrę ćierpiący mawiał, y nápisał: *Cùm mibi esse oportet, manus non habeo: cùm progredi, non sunt mihi pedes. Oportet dolere, tunc & pedes mihi sunt, & manus*: to ia rzec mogę: że częstokroć káleká, nie ma ięzyká, rąk, y oczu ná dobre; ná złe, znaydźie on to wszytko: *& lingva, & manus ei sunt, & pedes.* Wyráźili to Poetowie, gdy zmyślili, że Midás Krol Frygijski, zá pewny występek od Bogow skarány, że mu ośle urosły uszy; obligował bárwierzá swoiego pod gárdłem, nikomu o tym nie powiádáć; y nie powiedźiał ludźiom, tylko wyszedłszy w pole, wykopawszy doł, y włożywszy weń głowę, powiedźiał ćicho ziemi: zásypał

Drex: in Phaet: c. 36. §. 3.

Matth: 26.

L. 2. de vitis Sophistarum.

Ovid: 11. Metam.

ow doł, odszedł; wyrosłá ná owym mieyscu trzćiná, ktora
szeleltem y świstem od wiátru uczynionym wyráźiłá głos,
że Midás ma ośle uszy. á ponieważ źiemiá, człońkow, smy-
słow, rozumu, dusze nie máiąca, ználázłá sposob do wydá-
nia sekretu, dálekoż bárdźiey znaydźie sposob człowiek, by
naywiększy káleká. Dla czego, ostrzega wierszyk:

Tutiùs ut vivas, nemini secreta reveles;

Dla bespieczeństwá, nikomu się sekretu nie zwierzay; y po-
spolite axiomá: *Nemini crede, nemo te fallet*: *Nikomu nie-
wierz, nikt ćię nie zdrádźi.* A przyiaćielowi? wszák *amicus,
alter ego*: przyiaćiel, drugi ja; dwie osoby, iedno serce: dwo-
Act: 4. ie ćiał, iedná duszá: *Cor unum, & anima una.* Wszák, zdá-
niem S. Ambrożego, ná to przyiaźń zábieramy, ábyśmy też
mieli komu otworzyć serce násze, zwierzyć się sekretu: *So-*
L. 3. de Officijs. *latium hujus vitæ est, ut habeas cui pectus aperias, cui arcana
communices, cui secreta pectoris tui committas.* Wszák, zdá-
Hom: 7. niem S. Chryzostomá, dowod to szczerośći y życzliwośći,
in Ep: 1. ad Corint. nie komu, tylko przyiaćielowi opowiedźieć táiemnice násze:
hoc dicamus esse indicium nostræ erga nos amicitiæ. Prawdá. Ale
ostrożnie: *Vide cui fide.* *Prov:* 25. mowi Mędrzec: *Causam
tuam tracta cum amico tuo, & secretum extraneo ne reveles;*
Liran czyta: *Extraneo, cujus fidelitatem ignoras.* Masz kto
przyiaćielá: á wieszże czy twoy prawdźiwy, szczery y wier-
Eccli: 6. ny? czy nie stołowy tylko przyiaćiel: *Amicus socius mensæ?*
o ktorym powiáda *Siracides*: żeć w potrzebie práwá nie do-
ibid. stoi: *non permanebit in die necessitatis*; ow iego z ochoty two-
iey, z korzennych potraw, z gorących napoiow zápalony áf-
fekt zgáśnie w sercu iego, skoro mu z głowy wino &c. wy-
wietrzeie. czy ten twoy przyiaćiel nie iest z liczby owych,
Prov: 14. o ktorych mowi Mędzec: *Amici divitûm multi?* przyiaćiel
fortunie twoiey, á tobie sámemu obcy, iák niegdy Dawido-
wi: ktory w szczęśćiu serdecznie ukochány, w nieszczęśćiu
Ps. 68. mowić muśiał: *Extraneus factus sum fratribus meis, & pere-
grinus filijs matris meæ*: co mu przed tym y obcy się świadczy-
li, to po tym y rodzeni bráćia iákby go nie ználi. Czy ten
twoy przyiaćiel nie iest z liczby owych, ktorzy swoy áffekt
zápisuią tym tylko, co z nich dobrodźieystwo máią: *Amici
Prov: 19. dona tribuentis?* o ktorych powiáda S. Izydor, że *Non sunt*
L. 3. de summo bono. *fideles amici, quos munus non gratia copulat: nam citò deserunt,
nisi semper acceperint*: iákoby rzekł: żydowska życzliwość,
cygáńska uprzeymość dla żysku, przyiaźń dla swego poży-
tku, ták pewna, iák cudzego psá przychylność: potyć áffy-
stuie,

ſtuie, oczymá świeći, poki chleb ábo mięſo u ćiebie widźi, poki mu dáieſz; gdy obaczy żeć brákuie, wnet ćię opuśći, odſtąpi, y ieſzcze oſzczeka: *Niſi ſemper acceperit.* *Seneca* powiáda: że *Qui lucri & utilitatis gratiâ amici ſunt, non donant, ſed vendunt amores ſuos*: hándluią ſercem, kupczą áfektámi przyiaćiele dla ſwego dobrá: tyle ćię y ták długo tylko kocháią, ile y iák długo zysk z ćiebie máią. Aryſtoteles mowi: *Qui non voluptatem in amoribus, ſed utilitatem commutant, hi & minùs ſunt amici & minus permanent. Nam qui ſunt ob utilitatem amici, ſimul cum utilitate diſſolvuntur*: *Nie ſpełná przyiaćiele y nie długo trwáłi, ktorzy ćię z pożytku kocháią, gdy im ty przeſtáieſz pożytkowáć, onić też w áfekćie uſtáią.* *Prov.* 11. mowi Mędrzec. *Qui ambulat fraudulenter*, (*Salazar* czyta: *Qui ambulat negotiator*, *inſtitor*. *Cajetanus*: *Explorator*. Text hebráyski: *Delator*) *revelat ſecretum*. Kto ſwym áfektem kubáni, oſzukuie, ná ſię robi, ten zá podsłuchá, ſzpiegá ſtánie: co u ćiebie usłyſzy, to drugim opowiáda, co z uſt twoich złápa, to drugim donośi: *revelat ſecretum*. A daymy to, że ſzczery przyiaćiel: coż po tym, ieżeli słáby, nieudolny, ułomny? áfekt iego iáko ſzkło prędkiemu podległe ſtłuczeniu: odmowiſz czego, náprzykrzyſz ſię w czym, upomniſz ſię długu, ábo prawdę rzeczesz; áż ow twoy dźiś przyiaćiel, iużći iutro nieprzyiaćiel: *Qui tuus eſt hodie, cras inimicus erit*. Słáby przyiaćiel, ktorego życzliwe ſerce, ále boiáźliwe, iák owo niegdy Piotrowe. Deklárował ſię, y wiem że z ſercá, Piotr S. P. IEZVSOWI y ginąć przy nim: iákże do rzeczy, áż on z drugimi ućiekł: *relictô eô, omnes fugerunt*: áż ſię záprzał, y wyprzyśiągł Páná: *Negavit cum juramento*. Niech będźie kto w áfekćie ſercá mocnego iáko dąb, coż, kiedy w ięzyku słáby iáko trzćiná: miánowićie ow, co w rozum obrány. *Eccli*: 19. mowi *Siracides*: *A facie verbi parturit fatuus, tanquàm gemitus partûs infantis. Sagitta infixa in femore carnis, ſic verbum in ore ſtulti*: Iák owá co z grzechu poczęłá, choćby naybárdźiey ſwoię chćiáłá zátáić niecnotę, nie może, bo ią ſámo roſnące wydáie brzemię, publikuie ná świát wychodzący płod, ták głupiemu powierzony ſekret, zátáić ſię w nim nie potráfi. Iáko rodząca kátuią boleśći, poki potomſtwá ná świát nie wyda; iáko poſtrzał dolega człowieká, poki go z ćiáłá nie pozbędźie: ták w łeb poſtrzelonego głupcá korczy, rozbada, uraża, boli, ſekretne słowo, poki go nie wygada: *Non acquieſcit, donec propalaverit*. Niech będźie y ro-

L. 2. de Benefic.

L. 8. Ethics, c. 4.

Lyra.

B zu-

zumny kto: coż po tym, kiedy w ięzyku ułomny? iáki ieſt niewieśćiuch: nie może, żonie náprzykład, by y z zgubą ſwoią, odmowić czego. Sámſon nie proſtak, bo trudne do zgádnienia Filiſtynom zádawał *Ænigmata*: mąż przedźiwnych śił, że lwy duśił y rozdźierał, w ręcz z całym bijał śię woyskiem &c: w tym nieroſtropny y nieudolny, że ſekretu, ná ktorym życie iego záwisło, zátáić przed Dáliłą nie umiał y
Judic: 16. nie zdołał: *Confeſſus omnem animum ſuum*. Słáby w ięzyku kto mocno pije; co ma w ſercu, wſzytko mu ná ięzyk wy-
Prov: 31. płynie: *Nullum ſecretum, ubi regnat ebrietas*. Słáby w ięzy-
Perſ. ſat. 1. ku kto gorączką: *Qui per iram árcana amici prodit*: iák w ſtrzelbie zápaloney nábićie, ták w owym choleryku páſſyą
Claud. uwiedźionym ſekret śię nie utrzyma: *rabie ſuccenſá*. Słáby do ſekretu, kto ná piniądze łákomy, mowi S. Wáleryan: *Quis dubitet quod ſecretum pectoris oblatæ pecuniæ pondus irruperit. Nihil clauſum conſtat, quod auro argentoq́ non pareat, nihil occultum, quod non pecuniá indagante ſit cognitum*. Piniądze mágnes to zá ięzyk ćiągnący, złoto y śrebro klucz złodźieyski: niemáłz tey skrytośći ſercá, ktoreyby ten nie otworzył. Słáby w ięzyku, kogo śię chorobá wielomoſtwá trzyma: *Mor-*
Drex: de garr: ling: c. 23. *bus loquendi quem tenet, nunquàm tacet*. Iák w przeźrzoczyſtym naczyniu, iák w rozeſchłey beczce, iák w dźiuráwym mieſzku, ták w rozwiozłey gębie nic śię nie utrzyma, nic nie
Lu: 12. zátái, według owych słow IEZVSOWYCH, *& quod in aurem locuti eſtis, prædicabitur in tectis*. A więc ná Sekretárya trzebá doświádczonego, pewnego, słuſznego człowieká, przy-
Cant: 8. iaćielá prawdźiwegó y nieodmiennego, ktoregoby byłá *fortis ut mors dilectio*, ſzczerość, wierność, życzliwość, miłość mo-
Prov: 17. cna, ſtáteczna, trwáła, według Piſmá S. *Omni tempore diligit, qui amicus eſt*. Zgołá, trzebá ná tę funkcyą mężnego, w rozumie, w uwadze, w áfekćie, gruntownego, mocnego, y niezwyćiężonego káwálerá, ktoryby był, według słow S. Au-
in epiſt: ad Hieron. guſtyná: *Verá virtute fortis, nec temerè audens, nec inconſultè timens*. A z kądże ná tym świećie bráć tákiego? ponie-
L. de Off. waż, zdániem S. Ambrożego: między ludźmi, *Facilis vox & communis, tuus ſum totus, ſed paucioris effectus*: Łátwy y poſpolity głos, kocham ćię, twoiem wſzytek, ále rzadko skuteczny; według słow Mędrcá *Eccl: 6.* iáko skarb ználeść, ták dobráć należytego przyiaćielá, nowália, y ledwie komu zdárzone ſzczęśćie: *Qui invenit illum, theſaurum invenit*.
Eraſm: l. 5. Apophs. *Ariſtarchus* zwykł był mawiáć: *Olim vix erant ſeptem Sapientes, nunc haud facilè totidem invenias idiotas*: Przedtym ledwie

dwie było śiedmi Mędrcow, teraz nie łatwo znaydźiesz tyle nieukow. Przez co chćiał wyráźić, że co żywo ma śię zá mądrego. Lecz oprocz tego, co powiáda Pismo S. że głupich ná świećie bez liczby: *Stultorum infinitus est numerus*: między uczonymi y umieiętnymi, mało máiących *Sapientiam Sanctorum*, nie wiele mądrych, ktorzyby wiedźieli záwsze, co, przed kim, y iáko wymowić, ktorzyby śię bali BOGA, bliźniego ná honorze, przez wydánie go z sekretu, zábijáć. Wiele ná świećie Potentatow, dosyć mężnych y odważnych ludźi: tákich, coby mogli dáć rádę gębie swoiey, coby sámych śię zwyćiężáli, náder skąpo; mowiemy pospolićie: *Humanum est labi*: *Wszyscyśmy słábi*. Eccl: 19. pyta *Siracides*: *Quis est, qui non deliquerit in lingva sua? Kto iest, coby nie wykroczył ięzykiem swoim?* Nie bez táiemnice u Łáćinnikow *Secretum generis neutrius*: bo práwie z przyrodzenia, iáko białogłowska ták y męska płeć nie sekretna, według słow Seneki: *Nemo quod audierit, tacebit. Nemo quantùm audierit, loquetur. Nikt co usłyszy, nie zámilczy. Nikt ile usłyszy, nie powie*: ieżeli nie przyczyni złego, pewnie nie umnieyszy. A według Apostołá: nie upsnąć śię z słowem, nie iest to rzecz pospolita, sámym tylko doskonáłym przyzwoita: *Si quis in verbo non offendit, hic perfectus Vir*. A przeto, *Quod rarum, hoc carum*: w wielkim sekretnych ludźi nieurodzáiu, nie ládá ználazł specyał, kto prawdźiwego dobrał Sekretarzá: *Qui invenit illum, thesaurum invenit*. Tákiego dobrał sobie Dawid Bánáiaszá: *fecitq; eum auricularium sibi à secreto*; DVCH Przenayśw: obrał sobie, y tákim bydź pokazał dźiśieyszego Solemnizántá, ktory, iákom deklárował reprezentowáć, ma tę osobliwą prerogátywę: że iest godnym Sekretarzem Wielkiey Koronney DVCHA Przenayświętszego Pieczęći; co ták explikuię. Trzy częśći potrzebnego nam grzesznikom Sákrámentu Pokuty S. Skruchá, ábo żal zá grzechy, Spowiedź, y Dosyć uczynienie. *Sacramentum* mowi śię po łáćinie, iż iest *Sacrans mentem*, że poświąca duszę nászę; ábo też iákoby *Sacrum Secretum*, że iest święta táiemnicá. Wielka rzecz u Theologow, w Kośćiele S. osobliwy specyał, *Sigillum Confessionis*; Pieczęć Spowiedźi: że cokolwiek ná Spowiedźi mowiemy, wszytko to idźie pod Pieczęć; ktora nic inszego nie iest, tylko: *Indispensabilis obligatio occultandi ea, quæ in Confessione Sacramentali dicuntur*: *Nieuchronny, y nieodmienny, żadney dyspensy mieć nie mogący obowiązek, táić to, co śię ná Spowiedźi Sákrámentálney*

Eccl: 1.

Epist: 107.

Jacob: 3.

Sigill: Cōf.

B2 mo-

Arbi omni, opin. *mowi*: ták dálece, że choćby Kápłan świát zgubić y sam zginać miał, nie powinien, y nie może bez popełnienia świętokráćtwá, żadnym sposobem wyiáwić tego, co mu kto ná

I. Petr: 2. Spowiedźi powie. *Regale Sacerdotium*: Koroná Kápłáńska nád korony cáłego świátá godnieysza, bo zwierzchność

S. Chriso- stomus hom: 60. ad pop. Ant. nád nimi máiąca; władza kápłáńska nád wszytkie źiemskie Monárchie większa; moc y nád Cesárzámi, Krolámi, Xiążętámi: moc ná niebie y ná źiemi, zá wźięciem DVCHA Przenayśw: Naywyższym Biskupom, á przez nich inszym Biskupom, przez tych záś Kápłánom, od Chrystusá konferowána:

Hymn: ad Laud: in Cathedr: S. Petr. *Potestas aperire terris cælum, apertum claudere*: Klucze władzy y Iurisdykcyi: że Kápłáni mogą, y máią pozwolenie słucháć Spowiedźi, y dawáć rozgrzeszenie; káżdy z nich Koronat: *Honore coronatus*. Co Fáráo Iozefowi, Assverus Amánowi, á potym Márdocheuszowi dał swoy Krolewski Sygnet, y tym sámym wolność pisáć y czynić, coby potrzebnego baczył: to P. IEZVS Kápłánom dał coś nierownie zacnieyszego, gdy chárákter Kápłáński, tę powagę, że łáskámi Boskimi száfuią, sumnienia ludzkie dyryguią. Káżdy Spowiednik iest to Sekretarz DVCHA Przenayświętszego:

Plut: in Apoth: & Orat: 1. de Alex: fort. *Auricularius à secreto*: że, co Alexánder Wielki nayukocháńszemu przyiaćielowi swemu Ephestyonowi, powierzywszy sekretu, á potym zdiąwszy z pálcá swego Sygnet, do ust mu przyćisnął, tym znákiem obliguiąc go, áby tego nikomu nie powiádał: to káżdemu Kápłánowi DVCH Przenayśw: dał Pieczęć ná ustá, włożył obowiązek Kośćiołá S. y ták obwárował, że co penitenći ná Spowiedźi powiádáią, co Spowiednicy słyszą, to tylko sámemu BOGV wiádomo.

Stob: Ser: de Arcan. Spytány niegdy Arystoteles, co też człowiekowi w tym żyćiu naytrudnieyszego? odpowiedźiał: *Tacere, quæ dicenda non sunt*: *Naytrudniey zámilczeć tego, czego powiádáć nie należy*: Wielom, co prawdá, łátwieyby ukrop, ogień, w gębie wytrzymáć, niż sekret zátáić.

Petron: Arb.

Nam citiùs flammas, mortales ore tenebunt,

Quàm secreta tegant.

Nie dármo *Tob*: 12. Archánioł Boży Tobiaszom *dixit occultè*: mowił w sekrećie; ážeby BOGA przed wszytkiemi żyiącemi kreáturámi chwalili, y żeby wyználi iego nád sobą miłośierdźie: *Benedicite DEVM, coram omnibus viventibus confitemini ei, quia fecit vobiscum misericordiam suam*. Vwa-

in Susann: Dan: S. 418. n. 3. żáiąc to uczony Celada pyta: *Quorsùm secretò dixit, quod latè omnibus publicari jubet? Czemu w sekrećie mowi, co przed*

wszyt-

wßytkimi publikowáć każe? Dáie tego rácya pomieniony Piſmá B. Kommentator, mowiac: *O quoties res fidei ſecreto commiſſa, publicationi blanditur, arcanâ quadam ſecreti impatientiâ hominibus cognatâ!* Tá ieſt wrodzona ludźiom mánierá: że, co chceſz ná cáły świát ogłośić, tego ſię komu pod ſekretem, obliguiąc go, zwierz; á nie wytrwa, áż to drugiemu, trzećiemu, dźieśiatemu, powie. Mowi Poetá: *Nitimur in vetitum, cupimusq́ negata:* Ná zákazáne rzeczy naywiękſzy ápetyt mamy, iák pierwſza Rodźićielká ná owoc drzewá wiádomośći złego y dobrego, choć nád inſze nie lepſzy; y co ſię nie godźi, to ſię nam naybárdźiey podoba, chce czynić y mowic. Im kto więkſzy ma ná ſię włożony milczenia obowiązek, tym nieznośnieyſza ćierpi w języku do mowienia pokuſę; iákiey ow Midáſow bárwierz nie mogac wytrzymáć, źiemi przynamniey, co wiedźiał, powiedźiał: *Narraverat index.* Ták nie iednemu wymawia Satyryk: *Scire tuum nihil eſt, niſi te ſcire hoc ſciat alter: Nic to u ćiebie wiedźieć od kogo co ſekretnego, ieżeli ſię tego nie zdárzy inßemu powiedźieć.* Niepowśćiagliwego języká człowiek, zdániem Plutárchá, gwałt iákiś natury ćierpi, y iákby ſurową przynaglony inquizycyą, dáne bliźniemu słowo łamie, powierzonego ſobie iego ſekretu trzećiemu ſię zwierza: *veluti quæſtione interrogatus eſſet, arcana omnia manifeſtat.* A kiedy ſię ieſzcze, iákom námienił, do tey ćięſzkiey pokuſy, prześilenie áfektu, ſzaleńſtwo miłośći, záślepienie rozumu, złość wielka przymieſza, zá tortury ſtánie, ná ktore ſię ſam niebaczny biorąc, do wywołánia ſię ná bliźniego by nayskrytſzych táiemnic gwałtem przymuſza: *Semetipſum quodammodò in eqvuleum agit, ac funibus nervisq́ reductis, ad reſerandam promendamq́ rem occultam urget.* Y dla tegoć nápiſał Mędrzec: *Qui cuſtodit os ſuum, & lingvam ſuam, cuſtodit * ab anguſtijs animam ſuam; LXX.* czytáia * *De tribulatione:* inni u Sálázárá * *à preſſuris, à torturis: Kto ſtrzeże uſt ſwoich, y języká ſwego,* (że ſię ſekretu nikomu nie zwierzy,) *ſtrzeże od utrapienia, ućiſkow, tortur, duße ſwoiey.* To ſámo czy nie wielkie utrapienie? że gdy kto zwierzy ſię ſekretu, miánowićie złey iákiey ákcyi ſwoiey, niepewnemu przyiaćielowi, (á dopieroż pewnemu, lecz po czáśie poſtrzeżonemu nieprzyiaćielowi,) tym ſámym ſtánie ſię niewolnikiem iego: muśi mu podlegáć, ćierpieć by co naygorſzego, wysługowáć ſię, ákkomodowáć, práwie opłacáć, lękáć ſię záwſze, by go z ſekretu nie wydał. Niech mu w czym nie wygodźi: násłu-

Petron.
Perſ.ſat.1. v. 26.
in Moral.
Salazar in Prov. 21.
Prov. 21.

cha ſię wymowek, pogrożek &c. Niech go bynaymniey obráżi, rozgniewa, wnet będźie miał bicz ná ſię, *Flagellum linguæ*, y owſzem miecz, *Lingva eorum gladius acutus*: że go ow wyda, obnięśie, ogłośi, cáła gęba otrabi: *inde autē infamia, & dedecus indelebile*: áż z tąd niesławá, wſtyd, konfuzya, kłopot, ućisk, męká, by naygodnieyſzego człowieká, w promocyi, ná honorze, fortunie, zdrowiu, ruiná, według słow Mędrcá: *Et labia inſipientis præcipitabunt eum*; czego mamy niezliczone przykłády. Lecz to wſzytko Sákrámentálney nie quádruie Sekretáryi: od ktorey żebyśmy ſię grzeſznicy nie odrażáli, żebyśmy wſtrętu nie mieli; żebyśmy ſię z niey osławienia, y żadnego nieſzczęśliwego przypadku nie obawiáli, ták BOG, wſzytkich nas zbáwić prágnacy, Kápłáńskie obwárował uſtá, że ich ná wydánie kogo z Spowiedźi, áni gniew, áni náwet ſzaleńſtwo, áni żadna rzecz, nie otworzy. Y co mowi *Siracides*: *Qui denudat arcana amici, fidem perdit*; *& non inveniet amicum ad animum ſuum*: *Kto odkrywa táiemnice przyiaćielá, wiárę tráći, y nie znaydźie przyiaćielá według myśli ſwoiey*: bo *Prov*: 20. oſtrzega káżdego Sapient Páński, mowiac: *Ei qui revelat myſteria, & ambulat fraudulenter, nè commiſcearis*: *Z tym ktory wyiawia táiemnice, y zdrádźiecko poſtępuie, nie mieſzay ſię*. A S. Hieronim mowi: *Si quis volueris tuis miſceri amicitijs, & hunc videris prioris amici pandentem arcana, eum velut perfidum cave*: *Iezeli kto zechce powźiać z toba przyiaźń, á obaczyſz że on pierwſzego przyiaćielá z ſekretu wydáie, ſtrzeż ſię go iáko zdrayce*. To zá oſobliwa DVCHA Przenayś. áſſyſtencya Spowiednik żaden ná tę nie zásługuie cenſurę, áby miał Cháráktérowi Kápłáńskiemu kredyt u ſwoich tráćić penitentow; lecz káżdy, iáko dobry przyiaćiel, *ad amicabilem compoſitionem* grzeſzniká z Bogiem prowádzac, wſzytkie ſumnienia iego obiáwione ſobie skrytośći, nienáruſzonym pieczętuie ſekretem; ták dálece: że ſzczęśliwi wſzyſcy, ktorzy ſię ſzczerze ſpowiádáia, y prawdźiwie pokutuia: bo im nie tylko odpuſzczone, ále też y zátáione, dobrze pokryte ſtáia ſię ich grzechy; według słow Pſálmiſty: *Beati quorum remiſſæ ſunt iniquitates, & quorum tecta ſunt peccata*. *Dan*: 6. Rad nie rad Krol Dáryuſz dał wrzućić w doł, lwom ná pożárćie S. Proroká Dánielá; y ufáiac mocy P. BOGA, bárdźiey dowierzáiac beſtyom, áni żeli gorſzym nád beſtye ludźiom, boiac ſię by Mężá Bożego nieprzyiaćiele iego prędzey niźli lwi nie ziedli, nákrytą kámieniem iáskinia Sygnetem ſwoim zápieczętował.

Eccli: 26. *Pſal*: 56. *Salazar in Prov*. 6. 25. v. 10. *Eccles* 10. *Eccli* 27. *apud Drex*: *in Phaetont*. *Pſal*: 31. *S. Hier*: *apud Lyranum*.

Coś

Coś podobnego Mądrość dobrotliwego BOGA czyni: żebyć do pokuty udáiący śię grzeszniku, nie tylko złość ludzka, ále y piekło nie záſzkodźiło: przy konfeſſyonale pieczętuie ćię Sygnetem DVCHA Przenayś: Sekretem Spowiedniczym; pod ktorym grzechy twoie, u BOGA w zápomnienie, u świátá w niewiádomość idą; pokrywa ich miłość DVCHA Przenayśw: *Charitas operit multitudinem peccatorum*: pokrywa BOG miłośierny; iáko mowi S. Auguſtyn: *Quandò homo detegit, DEVS tegit. Cùm homo agnoſcit, DEVS ignoſcit.* Y teyć to Pieczęći doświádczony Sekretarz B. IAN NEPOMVCEN; Prawdźiwy przyiaćiel, BOGA z cáłego ſercá, bliźniego iák śiebie ſámego ſzczerze kocháiący. Kocháiący BOGA, ktoremu śię z dźiećińſtwá ſwoiego ná służbę poświęćił; pilny naprzod codźiennie do wielu Mſzy SS. Miniſtránt; á potym godny Kápłan, Apoſtolski Káznodźieiá, w usłudze y dobrzeczynieniu ubogim niezfátygowány Nadworny Eleemożynáryuſz, pełen Duchá miłośći, niezgodnych iednácz, ſzczęśliwy przećiwnych ſtron do zgody przywodcá, y komplánátor; przed tyránnem Monárhą, oppreſſyą, krzywdę ćierpiących, ná okrutne męki niewinnie skazánych Pátron. Mądry, tym ſámym, że bogoboyny: *Initium ſapientiæ timor Domini. Timor Domini, ipſa eſt ſapientia; & recedere à malo, intelligentia.* Theolog, nie tylko dyſzkurowáć o BOGV, ále też kocháć go y chwalić, służyć mu umieiący; w Práwie Kánonicznym biegły, Boskiego y Kośćielnego práwá obſerwánt: *Qui conſervavit legem.* Mądry y w tym, że umiał uſtá ſwoie miárkowáć: *Qui moderatur labia ſua, prudentiſſimus eſt.* Mężny káwáler według Piſmá B. *Prov: 16. Melior eſt patiens viro forti; & qui dominatur animo ſuo, expugnatore urbium;* y według Poety: *Fortior qui ſe, quàm qui fortiſſima mœnia vincit:* chwalebny ſámego śiebie y wſzelkich przećiwnośći zwyćiężcá: nád páſſyámi ſwoimi tryumfator, honorow y fortun źiemskich ſtáteczny wzgárdźićiel: ktory to áni intratney konferowáney ſobie wyſokiey Prelátury, áni ofiárowánego ſobie Biskupſtwá, nie chćiał ákceptowáć; á cożby iáka miał śię uwieść korrupcya: ten, ktorego honor wſzytek w pokorze, skarb wſzytek w Iezuśie; ten, ktorego áfekt niezmázány, do Niepokaláney MARYI wſzytek po BOGV obrocony; do tey, ktora go podeſzłym w lećiech, pożądánego Syná rodźicom uprośiłá; ktora go dźiećinę w ćięſzkiey chorobie od śmierći obroniłá. Rycerz w polu doświadczony, áni pochlebſtwem, áni furyą, áni obietnica, áni

1. Petr 4.
Jup. Pſalm

Pſ: 110.
Job: 20.
S. Th: & Can: Doct.

Prov: 10.

Balbinus nat: circa an: 1331.

 gro-

Eccli 18. grozba, áni dárámi, áni mękámi, ustrászony: *Manet invictus.* Nápisał Poetá:

Horat: l. 1. epist. *Arcanum neq; tu scrutaberis ullius unquàm;*
Commissumquè teges, & vinô tortus, & irâ.
Nie báday się sam cudzych, á wieśli? skrytośći,
Nie day z śiebie wymęczyć, y winu, y złośći.

Kocháiącego trzeźwość, ápostolskim przećiwko pijáństwu piorunuiącego duchem Káznodźieię, pełnego dobroći Kápłáná, gniewáć się (oprocz tylko ná grzechy) nie umieiącego IANA, godnego Ioánny Krolowey Spowiedniká, záprośiwszy niezbożny Mąż iey, Monárchá Wácław, ná tráktáment, że go upoić, y ták do wygadánia, czego się przed nim Krolowa spowiádáłá, przywieść nie potráfił, wszytkę swoię wywárł ná niego furyą: ażeby nieuwiedźionego winem, ustrászył swym gniewem; y żeby nieużytego korrupcyą, użył kátowską ręką, wźiąć go ná tortury kazał. Lecz tráfił ná mężnego, że ná nim Spowiedniczych sekretow, áni łágodnośćią wybádáć, áni surowośćią wystrászyć, áni więźieniem wymorzyć, áni torturámi wymęczyć nie mogł. Y co *Siracides Eccli 19.* mowi: *Audisti verbum adversus proximum tuum? commoriatur in te, fidens quoniam te non disrumpet: Vsłyszałeś słowo przećiwko bliźniemu twemu? niech wspoł z tobą umrze w tobie, ufáiąc że ćię nie rozsádźi:* to posłuszny BOGV y Kośćiołowi IAN, według tey záchował się náuki: żeby w nim sekret Spowiedniczy cále umorzony został, ná śmierć się

A.D. 1383. dla niego rezolwował. Wolał wźiąć wody w gębę, niż mowić co się nie godźiło, z mostu w rzekę wrzucony, y utopiony, tenże sekret żyćiem zápieczętował. Szczęśliwy Spowiednik, ktoremu się z okázyi tey funkcyi zostáć Męczennikiem zdá-

in Demost. rzyło! Pisze *Plutarchus*: że kiedy się Polus kuglarz szczyćił, iż przez dwá dni, perorą swoią, y sztuk pokázowániem zyskał talent: Demosthenes rzekł: á ia, żem przez dwá dni milczał (w Senaćie, czy ná Seymie) wźiąłem pięć tálentow. Nie w ten sposob, lecz ná podobieństwo: co inśi Swięći zá opowiádánie Wiáry S. zá wyznánie Imienia Chrystusowego, zá mowienie prawdy, otrzymáli Koronę Męczeńską, to B. IAN

Inscr: Sepulchri Eccl: Prag. otrzymał ią zá milczenie: *Sacrosancti Confessionis Sigilli Custos usq; ad mortem. ⁎ Fidelis ad mortem, & data est ei Corona*

⁎ ex Apoc. 2. *vitæ.* Y mowiemyć też: Iest to cnotá nád cnotámi: trzymáć ięzyk zá zębámi; á Poetá:

Ovid: Art. l. 1. *Eximia est virtus, præstare silentia rebus.*
At contra gravis est culpa, tacenda loqui.

Iáko

Iáko wydáć kogo z ſekretu zdrádźiecka reżolucya, nád ktorą nic ſzpetnieyſzego, nic niepoczćiwſzego, zdániem S. Auguſtyná: *Secretorum revelatione inter amicos nihil turpius, nihil execrabilius, nihil amoris vel gratiæ relinquens*; zaboy áfektu, y niesławne przyiáźni rozerwánie, osławić przyiaćielá, zruinowáć ná honorze bliźniego: ták nic pięknieyſzego, nic poczćiwſzego, iáko w dotrzymániu ſekretu bydź párolista, przykłádem S. Ambrożego; ktory opiſuiac ſzczęśliwą śmierć y chwalebne życie brátá ſwego Sátyrá, ták mowi: *Cum omnia nobis noſtra eſſent communia, individuus ſpiritus, individuus affectus, ſolum tamen commune non erat ſecretum amicorum, ut fidem ſervaremus*: *Bywſzy nam wſzytko náſze ſpolne, nierozdźielny duch, nierozdźielny áfekt, ſam tylko ſpolny nie był ſekret przyiaćioł, ážebyśmy káždemu wiáry dochowáli.* *Iſocrates* nápiſał: *Magis ſerva ſermonum quàm pecuniarum depoſita. Nàm boni viri officium eſt, ita ſe gerere, ut ejus mores plùs fidei, quàm aliorum dejerationes mereantur. Bárdźiey choway ſłow niż pinię dzy depozytá. Bo dobrego człowieká powinność ieſt, ták ſię ſpráwowáć, áżeby tego obyczáie więcey wiáry, niż inſzych przyśięgánia godne były.* Y toć ieſt poczćiwość, bydź wiernym: *Vir fidelis multùm laudabitur*: to wierność, ſekretu dotrzymáć bliźniemu: *Qui autem fidelis eſt animi, celat amici commiſſum.* Nic to, że godny człowiek, że waleczny Hetman Izráelski Ioáb: Krol Dawid teſtámentem przykazał Synowi ſwemu Sálomonowi, żeby go ná świećie nie żywić, żeby mu nie dáć ſwoia śmiercią umrzeć: *Non deduces canitiem ejus pacificè ad inferos*: ieżeli zá co? tedy zá to: iż, iák powiáda Liran, że Monárchę zdrádźił, gdy wydał z ſekretu, piſány do śiebie liſt względem Vryaſzá, inſzym prezentował, czytáć dał, y Páná ná cenſurę podał, y zgorſzenia wielkiego nárobił: *Oſtendens alijs literas, quas ſibi ſecretè miſerat David de morte Vriæ.* Zginał Ioáb: Bánáiaſz wźiął po nim wielką Buławę: że wierny, prawdźiwy Sekretarz: *fecerat eum David auricularium à ſecreto.* *Bánáias*, to imię, tłumáczy ſię: *Filius Domini*: *Syn Páńſki*; y według Gloſſy interlineárney, znáczy ſámego Chryſtuſá, ktoremu, ile człowiekowi: *Divinitas omnem ſcientiam contulit.* Więc, że Spowiednik ná mieyſcu Chryſtuſowym záśiada: ile Kápłan, *Chriſtus Domini*: Chryſtus Chryſtuſow: toć Sekretárz Krolá nád Krolmi, Dawidá miſtycznego: toć Bánáiaſz. Ieżeli ktory? tedy B. IAN NEPOMVCEN, Wodz wſzytkich Spowiednikow, bo pierwſzy zá Sákrámentálna Pieczęć, zá ſekret Spowiedniczy Męczennik. Y co Cudotworce náſzego Swię-

L. de amicit. c. 3.

de obitu Satyri.

ad Demonicum.

Prov: 28.

Prov: 11.

3. Reg: 2.

in Gloſſ. Ord.

ibid: 3. Reg: 2.

tego Antoniego Padewskiego, zá to, że BOGA chwalił, y inſzych do chwalenia go mocno prowádźił: to Ianow, zá to, że penitentki ſwoiey z Spowiedźi nie wydał, Ięzyk nieskáźitelny: *tanquàm inſtrumentum, quô SanΩum Sacramentum ſervavit.* Ieſt w morzu rybá, ktorey ięzyk, iáko pochodnia gorzeiąca, świeći, z kąd Ięzykiem názwána; á Symboliſtá nápiſał: *Ięzyk iey dał imię: Nomen lingva dedit.* B. IAN NEPOMVCEN, y przy národzeniu, y przy śmierći świetny: bo gdy ſię rodźił, cudowne nád domem pokazáły ſię płomienie: gdy utopiony zoſtał, niebieskie, po cáłey nocy, nád ćiáłem iego iáśniáły świátłá. Mogłbym ia go názwáć z dźiećińſtwá ná służbie Boskiey wychowánym, y zrosłym, domowym Naywyżſzego Biskupá ſámego IEZVSA Prałatem. Mogłbym go názwáć Mágiſtrem Cnot SS. nie tylko S. Theologij y Kánonow, ále też doskonáłośći Chrześćiáńskiey, nie tylko słownym, ále też y uczynkowym Doktorem: *Qui fecit, & docuit.* Mogłbym go názwáć niepochlebnym żyćia Duchownego zwierćiádłem. Mogłbym mowić: że to Podskárbi miłośierdźia niezfátygowány w rozdawániu iáłmużn. Mogłbym mowić, że to drugi Ian Ewángeliſtá, pektorał Iezuſow, Syn przyſpoſobiony Nayśw: Mátki, y godny iey honoru opiekun; kochánek Iezuſow, o ktorego honor ten ſię Pan uymuie, gdy o wſzelką grobowi iego wyrządzoną nieuczćiwość, káżdego niepochybną karze konfuzyą; iákoby chcąc rzec: *Ieżeli mego Ianá nie kochaſz y nie czćiſz? áby go nie poſponuy.* Mogłbym powiedźieć, że to drugi Ian Chrzćićiel, w mowieniu prawdy Czeskiemu Herodowi nieuſtráſzony zelánt, żárliwy pokuty opowiádácz, duchá y cnoty Eliaſzá pełen, y prorockiego nie prożen Duchá: wſzák o przyſzłey śmierći ſwoiey, y o náſtępuiących ná páńſtwo Czeskie, przez herezye, oppreſſyách y ruinách wcześnie opowiedźiał. Mogłbym mowić: że to wielki ſwego Kráiu Cudotworcá, po wſzytkim Chrześćiáńskim słynący świećie. Mogłbym inſze niezliczone dáć mu tytuły. Lecz *Nomen lingva dedit.* Sam iego święty Ięzyk dał mu imię: że to Sekretarz Wielkiey Koronney DVCHA Przenayśw: Pieczęći.

ex libr Proceſsús f. 371.

Cōtinuatr Bolland. In Proceſſu cit: pag: 28. & 66.

Pátron y wſzytkich grzeſznikow pokutuiących, ſpowiádáiących ſię penitentow. *Tobiæ* 12. Powiedźiał Archánioł B. Ráphał: *Secretum Regis abſcondere, bonum eſt: Sekret Krolewſki zátáić, dobra ieſt.* Poki człowiecze trwaſz w grzechách, potyś niewolnik; gdy zá nich żáłuieſz, pokutuieſz, gdy ſię ich ſpowiádaſz, iákoby to z więźienia ná Thron ſię prześiadaſz,

dasz, Krolem zostáiesz, według słow Ewángelii: *Pœnitentiam agite, appropinqvavit enim regnum cœlorum.* Y pátrz, że grzechy twoie szczerze Spowiednikowi obiáwione, stáią się podobne owym Páwłowi S. w trzećim niebie obiáwionym táiemnicom, że się ich temuż Spowiednikowi, powiádáć przed nikim nie godźi: *Arcana verba, quæ non licet homini loqui.* Grzechy twoie sákrámentálnie Kápłánowi powiedźiáne, stáią się podobne skárbowi: że co niegdy S. Ráymundowi Nonnátowi pogánie, áby ich więcey Kazániámi swymi do Wiáry S. nie náwracał, wárgi przebiwszy, kłotką gębę zámknęli: to moc DVCHA Przenayś: grzechy twoie w ustách Kápłáńskich zámyka, iáko drogi depozyt, áby ich ludzka nie wykrádłá wiádomość, *ut non appareat confusio nuditatis tuæ.* Pátrz, że twoy sekret, pokrywa BOG, Spowiednik zdrowiem y żyćiem pieczętuie. Matt 3. 2. Cor: 12. Brev: Rôz 31. Aug. Apoc. 3.

Tá iest wielu niesczęśliwość: że się nie wstydzą grzeszyć, á wstydzą pokutowáć; y niektorzy momentálnego wstydzenia się ná Spowiedźi uchodząc, ná wieczną przychodzą konfuzyą; żeby się przed iednym człowiekiem nie zápałáli, palić się wiecznymi czásy w ogniu piekielnym wolą; y ná doczesne náwet ukarániu, uznáią częstokroć sprawiedliwość Boską, że owe ich ná Spowiedźi zátáione grzechy, ná sromotną wychodzą publikę, według słow Augustyná S. *Cùm homo celat, DEVS nudat.* Y tych Pátron B. IAN NEPOMVCEN. Ktokolwiek tę przeklętą ćierpi boiaźń, kto ćierpi tę pokusę, że mu wstyd nieznośny spowiádáć się nie dopuszcza: niech tylko ućiecze się do przyczyny B. IANA NEPOMVCENA: á doświadczona rzecz, że skutek Boskiey otrzyma pomocy: *Auxilium de Sancto.** Chybáby wstyd z czołá otárł. á iák pospolićie mowią: chybáby psu oczy przedał, ktoby się osławienia, konfuzyi publiczney nie bał; mowi S. Augustyn: *Duæ res sunt, conscientia & fama. Conscientia tibi, fama proximo necessaria est. Qui fidens conscientiæ suæ famam negligit, crudelis est: Dwie są rzeczy, sumnienie y sławá. Sumnienie tobie, sławá bliźniemu potrzebna. Kto ufáiąc sumnieniu swemu nie dba o sławę, okrutny iest:* że zła o sobie, czy prawdźiwa, czy nieprawdźiwa nowina zgorszenie z śiebie dáie: zábija ná duszy tych, ktorych gorszy: *Væ homini illi, per quem scandalum venit.* Więc kto chcesz tego uchodźić terminu: ieżeli zgrzeszysz, żeby to do ludzkiey nie wyszło wiádomośći, ućiecz się czymprędzey do Sekretarzá, do Spowiedniká; á BOG to dobrotliwy pokryie, zápieczętuie to

sup. Ps. B. Jan Pátron wstydzących się spowiádáć. ex libro Process. pag. 105. §. 3. * Ps. 19. Ser: 1. de vita côm.

ie to moc miłośiernego BOGA. Ieżeli w iákim niesławy zostáiesz niebeśpieczeństwie: ućiecz się do B. IANA NEPOMVCENA: á on w to potráfi, iáko doświadczony od niesławy Pátron, tę máiąc od BOGA nadgrodę zá pokryćie grzechow penitentki swoiey. Potraf S. Sekretarzu. Szwánkuie nie dopiero sławá Polska, dla nierzadu, dla niezgody, lecz y dla tego, że się owo práktykuie przysłowie: *Nászе táiemnice, wiedzą y woźnice.* Kiedyś to Synowie Mátki nászey Oyczyzny ták sekretni byli: że choć Stánisłáwowi Nekándzie Trepká názwánemu, y Ieżewskiemu Cár Moskiewski, nogi po kolá ná woley wrzacy włożyć, y smáżyć kazał, przećię iák ná tym, ták ná owym żadnego nie wymęczył sekretu. Teraz importunia kochánych Dálil, mocno dogrzewáiące wino, y ieżeli nie korrupcya, to piekielna emulácya, ná wielu, co zechce, wymęczy. Egipcyánie tákiemu, co sekret wydał, ięzyk urzynáli. Gdyby ták y w Polsce karáno, máłoktoby się przy ięzyku został. Czegoż się spodźiewáć? Oto powiáda *Curtius*: że *Res magnæ ab eo sustineri non possunt, cui tacere grave est.* Widźiemy nie raz, że się iszczą słowá Mędrcá: *Os lubricum operatur ruinas, & qui inconsideratus est ad loquendum, sentiet mala.* Szwánkuie sławá Kátholicka: násze oźiębłośći, niespráwiedliwośći, niepowśćiągliwośći, publiczne grzechy, zgorszenia, podáią nas przed pogánámi, żydámi, heretykámi ná ochydę, y że się nie strzeżemy, ięzykámi y piorámi zobopolnie się z nászych sekretow wydáiąc, nie raz szkáluiemy, y mážemy. Potraf w to Pátronie S. podeym się bydź wielkim Korony Polskiey, y nas wszytkich Sekretarzem. Zá twoią protekcyą:

Pátron od niesławy.

Bielski; Páprocki, Okolski sub Stem: Topor & Prus.

Diod: l. 1. c. 6.

L: 4. bist.

Prov: 26. & 13.

Qui te colimus, simus ab omnibus
Securi opprobrijs, nec nisi crimina
Confessi, has animas, fata ubi postulant,
Emittamus in æthera.

Hymna apud Georg: Bartbold: Pōtani in Processi pag: 446.

Niech będźiemy bespieczni od wszelkiey niesławy: y nie ináczey, tylko przez szczęrą Spowiedź y prawdźiwą pokutę, uspráwiedliwieni BOGV, niech z tego świátá szczęśliwie zchodźiemy. Amen.

Imprimatur.

M. MARTINUS WALESZYNSKI, S. Th: Doctor & Professor, S. FLORIANI Canonicus, Scarbimiriensis, & S. MICHAELIS in Arce Cracov: Custos, Montis S. GEORGII in Scepusio Præpositus, Studij Generalis Universitatis Crac: Procancellarius, Librorum per Diœcesim Cracovien: Censor Ordinarius. Datum in Collegio Majori Die 18. Novembris. Anno Dñi 1725.

